

Institutionen för ekonomi
Rob Hart

Januari 2010

Omtentamen

Makroekonomi, NA0133 / Introduktionen till NEK, NA0103

Januari 2010

Skrivtid 5 timmar.

Regler

Svara på 5 frågor. (Vid svar på fler än 5 frågor räknar jag $5 \times$ genomsnittspoäng per fråga.) Det finns 7 frågor att välja på.

Varje fråga ger högst 20 poäng. Om en fråga är uppdelad ger varje del lika många poäng.¹

Börja varje svar på ett nytt ark; skriv din kod på varje ark; skriv inte ditt namn någonstans. Ta med dig tentan när du går.

Tillåtna hjälpmedel: skrivmedel, linjal och miniräknare.

Kårmedlemskap + legitimation uppvisas vid inlämnandet av tentan.

Råd

Besvara frågorna utifrån den på kursen behandlade ekonomiska teorin, använd relevanta ekonomiska begrepp och förklara deras innebörd.

Det är inte alltid att du uppmanas i frågan att förklara dina svar, dock är en verbal förklaring, oftast med hjälp av diagram, nödvändig i de allra flesta fall för att kunna erhålla maximal poäng på en delfråga. Detta gäller även för matematiska beräkningar. På matematiska uppgifter kan en noggrann grafisk (istället för algebraisk) lösning ge full poäng. Axlar och kurvor måste alltid förses med beteckningar.

Vissa frågor kan vara enhetliga (utan delfrågor). Här krävs det att du skriver välstrukturerade och grundliga svar för att få maximal poäng eller något i närheten – det handlar alltså inte om att rabbla upp allt du kan om ämnet eller närliggande ämnen!

¹T.ex. om det finns tre delfrågor – (a), (b), och (c) – ger varje delfråga högst 6,7 poäng.

1. Antag en ekonomi med 30 personer, varav 20 jobbar och 10 har gått i pension. Det finns en vara, mjölk. Det råder full sysselsättning, och det produceras/konsumeras 100 liter mjölk per dag. Mjölken kostar 2 kronor per liter, och priset är fast. Det finns en i princip obegränsad mängd pengar (genom kreditsystemet). Lönenivån är fastställd till 10 kr/dag. Lön betalas ut dagligen.

Pensionärerna tar ut 6 kronor per dag från sin förmögenhet, och köper mjölk. De som jobbar sparar 3 kronor per dag, och köper mjölk för resten. Det finns ingen ränta på sparpengar.

- (a) Visa det cirkulära flödet av pengar, samt varor/tjänster. Vad är nivån på real investering (kr/dag)? Vad är BNP (kr/dag)?
- (b) Använd ekonomin ovan för att **förklara** varför en tillfällig chock kan få långdragna konsekvenser för ekonomin. Antag att en individ, om hon blir arbetslös, slutar helt att konsumera.
- (c) I verkligheten, när individer blir arbetslösa fortsätter de att konsumera, fast mindre än förut. Hur påverkar detta en verklig ekonomis återhämtning? Bidrar a-kassan till snabba eller långsammare återhämtning? Förklara!

-
2. (a) En ekonomi har länge haft hög inflation, mellan 10 och 20 procent per år. Plötsligt lovar staten en policyförändring sådan att inflation kommer att ligga mellan 1 och 3 procent per år istället. Staten lovar att hålla realräntan högre för att nå dit. Visa, med hjälp av kortsiktiga Phillipskurvor, effekterna på inflation och arbetslöshet på kort och medelfristig sikt.
 - (b) Förklara varför det kan ta flera år för statens nya policy att få ned inflationen. Kan du föreslå saker staten skulle kunna göra för att snabba på anpassningen? [Ledtråd: Hur kan staten vinna marknadens förtroende?] Är det överhuvudtaget säkert att staten håller sitt löfte?

-
3. Enligt matchningsmodellen kan vi tänka på de arbetslösa som om de vore i ett väntrum. Antalet i väntrummet är i jämvikt när flödet ut är lika med flödet in.

Antag att ett land har en arbetskraft på 4 miljoner personer, varav 5.000 går i pension varje månad och 5.000 nya ansluter sig. Dessutom förlorar 20.000 anställda sina jobb varje månad. 20% av de arbetslösa hittar jobb under en månad, varje månad.

(Antag, för enkelhetens skull, att alla som pensionerar sig har jobb.)

- (a) Vad är flödet in i väntrummet? Ge ett uttryck för flödet ut från väntrummet, i termer av jämviktsarbetslösheten A . Vad är arbetslösheten i ekonomin, i absolut antal samt som procent av arbetskraften?
 - (b) Använd matchningsmodellen som stöd när du förklarar varför hög arbetslöshetsersättning (t.ex. genom generösa försäkringar) kan leda till högre arbetslöshet. Finns något empiriskt belegg för att generös a-kassa leder till högre arbetslöshet?
 - (c) Enligt matchningsmodellen kan långtidsarbetslöshet uppstå även om alla i arbetskraften har lika goda förutsättningar att få jobb; en del har helt enkelt otur och förblir arbetslösa längre. Stämmer denna bild med verkligheten? Diskutera kortfattat!
-

- 4. (a) Antag att regeringen i en sluten ekonomi inför åtgärder som minskar konsumtionen och ökar reala investeringar. Hur påverkar denna politik BNP på kort sikt? Vad tror du händer på längre sikt med BNP och konsumtionen? Förklara!
 - (b) Två länder, A och B, har samma BNP år 2000. Land A hade dock dubbelt så hög BNP 1995, men produktionen sjönk sedan drastiskt på grund av förödelsen i samband med ett förlorat krig som är nu slut. Ekonomin i Land B växte stabilt, med 3 procent per år, under samma period.
 - i. Jämför ländernas sannolika tillväxt under de närmaste 20 åren.
 - ii. Förklara skillnaden med hjälp av Solows teori.
 - iii. Förklara skillnaden med hjälp av den institutionella teorin.
-

5. (a) Förklara effekten på import och export av expansiv finanspolitik i en liten öppen ekonomi, enligt den enkla Keynesianska modellen.
- (b) På längre sikt kan expansiv politik leda till inflation. Vad händer med växelkursen gentemot en större handelspartner ifall inflationen är 2 procent per år i utlandet men 6 procent per år hemma? Förklara.
- (c) Ange kortfattat för- och nackdelar med följande system eller policy vad gäller valutan och växelkursen i en liten öppen ekonomi.
- i. Att ingå i en valutaunion.
 - ii. Att låta kursen vara helt rörlig.
 - iii. Att centralbanken garanterar en fast växelkurs gentemot en större handelspartner.
-

6. –Vi kan inte ställa ut löften om saker det inte finns pengar för, sade finansministern Anders Borg.

Statsministern Fredrik är dock förvirrad. Bör inte staten gå back (alltså med underskott) i sin budget under lågkonjunktur? Är det inte i så fall ännu mer motiverat med skattesänkningar under sådana tider? Hjälp honom reda ut detta! Har Anders rätt? Har Fredrik rätt? Hur bör Fredrik göra?

7. Sveriges regering, liksom regeringar i många andra länder, har självmant starkt begränsat sina möjligheter att bedriva expansiv penning- och finanspolitik genom att, till exempel, ge centralbanken oberoende och ett låginflationsmål. Syftet är att öka stabiliteten i ekonomin och minska inflationen. Måste vi betala ett pris för denna stabilitet i form av högre arbetslöshet och lägre tillväxt än vad vi hade kunnat ha annars?